

Taşradan bakıp dünyayı anlamaya çalışırken
yazılmış
'Hayatımın hikayesi'
niyetine
ya da
"Ben bu fotoğrafları neden çekiyorum ki?" diye
düşünürken;

60'ların sonlarıydı ve ilkokula henüz başlamıştım
Çadırları ve karavanlarıyla gelirlerdi **Çanakkale'**ye

Fotoğraf çeken turistleri merakla izlerken mahalleli esnafın mırıldanmalarını duyardım

"Neden güzel yerlerimizi çekmiyorlar?"

Öyle ya neden o eski rum evleri, bakımsız bahçeleri, arnavut kaldırımları?

Bizim de asfalt yollarımız ve apartmanlarımız vardı ya, onları çeksinlerdi

"Bizi böyle tanıtacaklar"

O halde sevmemeliydim ben de bu turistleri

Adalet Partisi iktidardaydı ve dönemin Başbakanı neredeyse her gün memleketin bir başka köşesinde yeni bir çimento fabrikası ve baraj temeli atıyordu

"Büyük Türkiye" özlemle bekleniyordu

Biz Halk Partiliydik ve adaletçilerin gerici olduğunu söylemişti babam
Kafam iyice karışmıştı

Devrim yolda kalmıştı ama Anadol'umuz vardı artık

Dünya nüfusu üç milyar
İstanbul'da iki milyon kişi yaşıyor

Şehrin girişinde tabela;
Çanakkale

Nüfus: 27,086

Rakım: 10

Ülke genelinde kırsal nüfus %65, kentsel nüfus %35

Almanya'ya işçi göçünü yazıyor gazeteler

İmroz'da açık ceza evi

“Vatandaş Türkçe konuş”malıydı ve “Türkiye Türklerin”di

Yahudiler ve Rumlar yavaş yavaş azaldılar, daha sonra buharlaşıp uçmuşçasına kayboldular

Bir zamanlar buralarda Ermenilerin de yaşamış olduğunu ise kimseler bilmiyor

Uluslaşma süreci ile birlikte sermaye el değiştirmeye devam ediyor ülkede

Tek katlı rum evleri birbiri ardına yıkıldı, yerlerine üç-dört katlı apartmanlar yapıldı

Arnavut kaldırımlarının üzerine asfalt döküldü

Sonra kazıldı, yeniden ve yeniden ve hiç bitmeyen kazma – asfaltlama süreci ile geçti zaman

Biz merakla aya ilk kimin gideceğini bekliyorduk

İFSAK, “Fotoğraf ve sinema sanatlarının öğrenilmesini, yaygınlaşmasını ve gelişmesini” misyon edinmişti

Rumlar ve Ruslar düşmanımdı

Amerika bir özlem!

Queenborough açıklarında Maunsell Seaforts korsan radyo yayını yapan kuruluşların işgali altında

Auschwitz'in duvarlarında yankılanan hayaletlerin sesleri kuşatmış

Birkennau'yu

Altı gün savaşları ve Filistin topraklarının işgali

Türküm, doğruyum, çalışkanım!

Sınıftaki Atatürk'ün gülümseyen gözü bana bakıyordu ve soranlara gemi inşaat mühendisi olacağımı söylüyordum

Beslenme çantası, iğne oyalı peçete, Marshall yardımı süt tozu

Tutumlu olmalıydık

Yerli malları haftası kutlanıyordu her sene

Evde bayram havası; Dayım hediyelerle geldi Amerika'dan yine

Gecekonduşma sessizce izleniyor o vakitlerde
Yollar yürümele aşınmıyor

Büyük Tarabya Oteli'nde banyoda küvet ve bide
Bir de asansör
Patates cipsi ve sosis
Lahmacunun adını bile duymamışım

Cumartesi öğleden sonraları Orduevi Sineması'nda kovboy filmleri
Biz beyaz adamı çok sevdik
Bir de mavi ceketlileri

Dedemle karanlık odada fotoğraf bastık

70'ler izmir;

Yatılı okul travması
Sıradanlıkla yüzleştiğim yıllar
Yalnızlığım, kaderim

Dedem usta, ben çırak, taşlıkta bir sandal yaptık yaz tatilinde
Dardanos'un bütün kıyıları benimdi artık

Telefon etmeye komşuya gidilen günler

Karartma geceleri

68'in dalgaları yavaş yavaş hissedilir oldu buralarda
Favoriler uzadı, etekler kısaldı
Kahraman Kore gazileri de unutulmamıştı ama

Nick Ut'a "O fotoğraf"ın kurgu olup olmadığını sordu Nixon

Pasifik'te görevini tamamlayan SS Ayrfield Sydney limanına çekildi
Söküm tesisleri birer birer kapandı, mangrov ağaçları kapladı güvertesini

Petrole olan yüksek talebe bağlı olarak kömür pazarının görece daralması
sonucunda başka pek çok yerde olduğu gibi Gunkanjima ve Iwate'de de
madenler kaderine terk edildi

Avrupa ülkelerinin ekonomileri alt üst oldu
Arap ülkeleri zenginleşti
Japon otomotiv endüstrisi ABD'yi tehdit ediyor

15-16 Haziran

Sıkı yönetim

Önce Mahir'leri katlettiler
Sonra Deniz'leri astılar
(Abdullah ve Recep'in ileride reis-i cumhur olabileceğini kimseler
kestiremiyordu o vakitler)

Şili'de darbe

Ordu – Millet elele
"Kıbrıs'ı aldık!"
Yunanistan'da Albaylar Cuntası çöktü

Yetmiş sente muhtaçlık ve kuyrukların sonu görünmüyordu

İstiklal marşı, bayrak ve televizyon
Sabaha karşı kalkıp ailece izlenen Muhammed Ali müsabakaları

Çalışkan çocuklar fen bölümüne, en çalışkanlar da matematik okusun!

Babam imza verdi, din bilgisi dersinden muaf oldum
Ailenin Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni'ni okudum
Ahlak dersinden ikmale kaldım

Okuldan kaçıp sinemaya gidiyorduk
"Yeşilçam baldır-bacak"
Parça da var aralarda

Corris'te slate madenleri çalışmıyor artık

Geç de olsa tanıdım Pink Floyd'u

"Taşı toprağı altın" İstanbul'un nüfusu 4 milyon
Gecekondu mahalleleri seçim zamanlarında hatırlanıyor

Otuz yıl içinde küllerinden yeniden doğmuş Avrupa'nın otobanlarını görünce
hayranlığımızı gizleyemedik
"Adamlar yapmış"tı
Kadınların ne yaptığını sormadık ama
Yurtdışına çıkış izni iki yıl içinde bir defaya mahsus veriliyordu ve benim 8 mm
kameram vardı artık

Sanat sanat için miydi yoksa toplum için mi?

Zengin elmas madenleri ile tanınan Kolmanskop neredeyse yirmi yıldır çöl
fırtınalarına teslim olmuş durumda
İtalya'da Mombello, Racconigi, Vercelli ve daha pek çok akıl hastanesi insan
hakları ihlalleri gerekçesi ile kapatıldı

“Umudumuz Ecevit”ti ve “İşçiden esiyordu yel”
Hepimiz solcuyduk ama her gün ‘Goşistler’, ‘Sosyal faşistler’ ve ‘Revizyonistler’
birbirini dövüyordu

Faşistler sürekle avında

NATO ve CIA
MIT ve Kontrgerilla
ve Maraş katliamı

Ve kimse ona “Sağcılar suç işliyor” dedirtemedi

1 Mayıs 77

Sovyetler Afganistan’ı işgal etti
İran devrimi önce kendi çocuklarını yedi
ABD bir gün ektiğini biçeceğini bilmiyor henüz

Pittsburg’da, bir zamanlar ABD’nin en büyük çelik üreticilerinden olan Carrie
Furnaces uluslararası rekabete yenik düştü ve kapandı

Faşizm ve Diktatörlük’ün yazarı Nicos Poulantzas kırk üç yaşında intihar etti
Ben otuz beş yaşına gelince kendime nasıl bir son hazırlayacağımın hayallerini
kuruyorum

“Fabrika yapan fabrikalar”ı anlamakta zorlanıyorduk ve “Kadayıfın altı
kızarıncı”ne olacağını kestiremiyorduk o günlerde

80’ler;

Çorum katliamı, 24 Ocak Kararları, 12 Eylül, Özal hükümetleri...
Kol kırıldı ama yen içinde kalmadı

Darbeden iki hafta sonra **İstanbul**’da fakülteye kaydımı yaptırdım
Annem tedirgin

Sendikalar, dernekler, sivil toplum örgütleri kapalı
Milli Piyango’cunun sesi yankılanıyor sokak aralarında

“Birlik ve beraberliğe en fazla muhtaç olduğumuz bu günlerde” dış mihraklara
karşı uyanık olmalıydık
“Türk’ün Türk’ten başka dostu yok”tu

İşkenceler, tutuklamalar, cinayetler
Her yer asker!

Her yer korku!
“Anneler ve babalar huzurlu”

Öteki anneler ve babaları görmek zaman aldı

YÖK kuruldu

Türkiye'nin en köklü fotoğraf ve sinema amatörleri derneğinin yönetim kurulu
Milli Güvenlik Konseyi Sekreterliği'ne yazdığı bir dilekçe ile feshedilen partilerin
devletleştirilen mallarının derneğe bağışlanması talebinde bulundu

“Memlekete huzur geldi” ama doğuda savaş başladı
Kürtler var mıydı gerçekten?

Sinematek kapalı
Yollar ve kaldırımlar her gün yeniden ve yeniden kazılıyor

John Lennon vuruldu!
Hayal kurmak daha zor artık

Almanya'dan gelen kauçuk bota sonra yeni gözdem fiber tekne oldu
Dedemin sandalı çoktan gözden düştü, bir köşede çürümeye terk edildi
Bir akşam kamp ateşine sürükleyiverdim kaş göz arasında
Dede mahzun, mırıldandı; “Onaracaktım”
Sahi ihtiyarlar ne işe yarar?

Zenith TTL kameramı hiç ayırmadım yanımdan

1844 El Yazmaları
Inti Illimani ve Maria Farandouri

Engels'in çelişkilerini bulduğumu sanıyorum satır aralarında
Naif bir tebessüm beliriyor yüzümde
Kemalizm'le bağlarımı koparıyorum “Tezler”le
Sinema günleri ve Klimov, Wajda, Mikhalkov, Antonioni, Bertolucci...
Yeni ufuklar
Ve vakitsiz evlilik

İstem dışı dalgalar, ödenen bedeller
Felsefeci olmadım ama mekteb-i mühendishaneyi bitirebildim nihayet

Çalışma hayatı ve etik savrulmalar

Yitirilen bir ilişki, çaresiz boşanma
Yine yalnızım

Saarbrücken'de çelik endüstrisinin dev kuruluşu Völklingen kapandı
Tuzla'da tersaneler kuruluyor

İstanbul'un nüfusu altı milyona ulaştı

Çernobil nükleer faciası geniş bir coğrafyayı etkiledi
Pripyat'tan üç buçuk saatte bin yüz otobüsle kırk üç bin kişi tahliye edildi
ANAP kurucularından bakan Aral canlı yayında çay içip Türklere birşey olmayacağını gösterdi

Glasnost ve Perestroyka

Aral hızla çölleşmekte
Detroit bir hayalet şehir

Philip Glass işte tam da bu sırada

Berlin duvarı hayallerimizle birlikte yıkıldı
Bir zamanlar gururla inşa edilen Buzludzha anıtı yağmacıların elinde

"Anayasayı bir kere delmekle bir şey olmayacak"tı
Zaten "Benim memurum işini biliyor"du

Dolar, Marlboro, küresel ekonomi
Bankerler ve rant arayışı

AIDS kiliselerin gündeminde

90'lar:

"İktidar artık Sovyetlerde" değil
Dünya tek kutuplu

İstanbul'da henüz Nişantaşı'ndaki galerilerin fotoğraf sergisi açmadıkları,
İstanbul Modern'in, Santral İstanbul'un, Pera Müzesi'nin henüz kurulmadığı
yıllar

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin kararıyla otuz altıncı paralelin kuzeyi
Irak hava taşıtlarının uçuşuna yasaklandı
Biz "Bir koyup üç alacaktık" ama "Evdeki hesap çarşıya uymadı"

Gezi dergileri birbiri ardına yayınlanıyor
Sümüklü çocuk fotoğrafları çekmemek lazım artık
'Güzel olan'ın peşinde koşmalı fotoğrafçı

Arabesk kültür her yanımızı sarmış
"Cilalı imaj devri"!

Özel televizyon kanalları birbiri ardına kuruluyor
Sinemaya rağbet azalıyor

Berlin'de "The Tide is Turning"
Londra'da Narcissus
Folegandros'ta Nostalgia
Düş kırıklıkları ve umutsuz aşklar
Yatılı okul travması hiç bırakmadı peşimi

"Agrandizör sende kalsın" dedi dede son nefesinde

Alaverdi'ye trenler uğramıyor artık
Vanadzor sessiz

Çiller, Ağar, Susurluk skandalı
Gözaltında kayıplar, yargısız infazlar ve faili meçhullar
Boşaltılan, yakılan, yıkılan köy ve mezarların sayısı binlerle ifade ediliyor

Cumartesi anneleri kararlı

Sivas katliamı

Gökova Termik Santrali devreye alındı

Apartheid rejimi sona erdi
Johannesburg'da gangsterlerin denetimindeki Ponte işgalcilerinin sayısı on bine ulaştı

Sierra Maestra'da Che'nin ayak izlerini bulmak mümkün mü?

İstanbul Saydam Günleri fotoğrafla kendini ifade edebileceği alan tanıyor tüm katılımcılara
Pek güzel dialar ardarda ve bir de eritme ünitesi new age müzik eşliğinde
Alkışlar, alkışlar, çekilen sandalyelerin tıkırtısı ve sessizce boşalan salonlar
Yorum yok!
Kendimizi ifade etmeyi mi unuttuk?

Susan Sontag'ın "On Photography"si, Salgado'nun "Workers" albümü ve Koudelka'nın "Chaos"u peşisıra yayınlandı

Fotoğraf adına yeni bir şeyler söyleniyor Türkiye'de
Sosyal belgesel fotoğraf tartışılıyor bir yerlerde
Geniş Açık yaygın hayatına başlıyor
World Press Photo seminerleri yeni bir soluk oluyor genç fotoğrafçılara

Batman'da kadın intiharları
Srebrenista'da katliamlar

Yugoslavya'nın iç savaşa sürüklenmesiyle birlikte "Sosyalizmin güneşli yüzü" olarak anılan Krk otelleri bir süre göçmenlere ev sahipliği yaptı, sonra da terk edilip unutuldu

İstanbul'da sanat galerileri ve müzeler ardı ardına açılıyor
Banka isimlerinin arkasına "Sanat" sözcüğü ekleniyor

Doğuda savaş devam ediyor
Kürt ulusal hareketi yükseliyor
Batıda şehit cenazeleri

Kyoto Protokolü imzalandı ancak yürürlüğe giremedi

İFSAK İstanbul Fotoğraf Günleri tematik bölümleri ile uluslararası bir kimlik kazanma arayışında

Deprem büyük bir yıkım ve acı ile birlikte umut da getirdi bu topluma kısa süre için
İnsan olduğumuzu yeniden hatırladık uzun yıllardan sonra
Ama çatlaklar sıvandı yeniden

Fotoğrafçı çocuklar kamyonu her yerde
Ve nihayet Fotoğraf Vakfı kuruluş sürecinde

Gecenin karanlığında kapok ağaçları sarmalamış Ta Prohm'u
Maymunlar oynuyor Bayon'da
İsa heykeli denizin derinliklerinde

2000'ler ve nihayet millennium

İkiz kuleler çöktü, dünya sallandı

İstanbul'da Fotoğraf Vakfı kuruldu

"Hayata dönüş" operasyonu

Halil'in gayretleri ile altı kız, altı erkek genç fotoğrafçı üç aylığına Nordens
Fotoskola'ya eğitime gitti
Stockholm – İstanbul köprüsü kuruldu

"Globalizasyon" dilimizden düşmeyen bir sözcük artık

Arles'a ilk gidişim ve yeni ufuklar

Sıcak koltuklarımızda otururken 'Embedded' muhabirlerin servis ettiği görüntüleri izliyoruz artık savaşlarda

Önce Afganistan düştü, sonra da Irak
Sonrası kaos
Aslında neyin düştüğü hala tartışılmakta

Büyük umutlarla düzenlenen ULISfotofest İstanbul'un kültürel yaşamında iz bırakamadı, unutuldu gitti
Geriye anılar ve yalnızca bir katalog kaldı

Gemi inşaatı altın dönemini yaşıyor dünyada ve Türkiye'de
Antalya ve Gölcük'te yeni tersaneler kuruluyor serbest bölgelerde
İşçi yemekhanelerinde mini etekli banka temsilcilerinin önünde uzayıp gidiyor kuyruklar
Kredi kartı alan işçiler ayrıcalıklı ve özel olduklarını hissediyor

"ılımlı islam" senaryoları, Cumhuriyet mitingleri, Kemalist çırpınışlar, islamcı hesaplaşmalar ve demokrasi arayışları

Sol darmadağın

Hava döndü

İslami sermaye daha da güçlü

Ben daha da yalnızım

Taşı toprağı altın İstanbul'un nüfusu on iki milyona ulaştı
Yollar ve kaldırımlar her gün yeniden ve yeniden kazılıyor
Ülkenin her yeri tamamlanamayan bir řantiye halini aldı
AVM'ler mantar gibi bitiyor her yerden
Yatırımların büyük bölümü deprem kuşağında
Denetim hak getire

Görüntüler üzerine kurulu bir dünya
Billboardlar, neonlar, gökdelenler
Her yer fotoğraf yarışması

"Daha iyi fotoğraf nasıl çekilir?"i öğrenmek için Anders Petersen'in atölyesine katıldım
Dersin konusu 'Hayat Bilgisi'ydi ama
Sekiz yıl boyunca deklanşöre basamadım

Hrant Dink cinayeti bir sis perdesi ardında

Ekonomik kriz
Dünyanın dengeleri yeniden kuruluyor
ABD daha tedirgin ve hırçın
Shanghai hızla büyüyor
Milano'da fabrikalar, Genoa'da tersaneler ardı ardına kapanıyor

Kanser annemi aldı elimden
Ailem darmadağın

Emekliliğimi bekliyorum

2010'lar;

Ve gün geldi, yerküre hastalandı
Dünya nüfusu yedi milyara ulaştı

İstanbul'un nüfusu onbeş milyonu aştı

Yıllar sonra babamla dost olabildim

"Arap Baharı" ve domino etkileri
Sınırlar yeniden çiziliyor masa üstünde
"Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacak" diyorlar

Angelepoulos'u kaybettik

Anadolu'nun bir köyünde bir amca dünyanın en büyük havaalanını yaptığımız
için gurur duyuyor
Sermaye üretimden inşaat sektörüne kaymaya devam ediyor

"Sol"dan devşirilmiş kültür bakanı Emek Sineması'nın "Yağlı koltukları"ndan
biran önce kurtulmak istiyor

Avrupa birliğine katılmak çoktan unutuldu

Güvenlik kameraları her yerde

Fukuşima nükleer faciası

İran son yıllarda etkisi artan ambargolar nedeniyle petrole dayalı yakıt üretimini
artırmak zorunda kaldı
Sağlık Bakanlığı, başkent Tahran'daki hava kirliliği nedeniyle bir yılda dört bin
dört yüz altmış kişinin hayatını kaybettiğini açıkladı

Ve nihayet kendimi emekli ettim, fotoğrafa yeniden başladım

Nerede kalmıştık?

Çok zor!!

"Gezi" Türkiye'yi sarstı

Biz “Batılılar” TOMA’yla tanıştık, Kürtler bize güldü
Devrim göz mü kırpmıştı?
“Gaz bulutları dağıldığı zaman koltuğunun altında Orhan Pamuk’un kitabını taşıyan Açık Radyo dinleyicileri yanlarında ulusal gazeteleri okuyan beyaz bereli çocukları görünce şaşırıldılar” mı?

Babamı kaybettim

Akıllı telefonlar her yerde
“Paylaş”ıyor ve “Beğen”iyoruz görüntüleri

Fotoğraf üretiminin yaygınlaşması hala öncelikli amaçlar arasında anılıyor
fotoğraf derneklerinin tüzüklerinde
Çinli turistlerin istilasına uğramış Angkor Watt
Fotoğraf dünyasında FIAP eksenli yarışmaların yanısıra ‘Kentin en iyi fotoğraflanacak noktaları’ kent belediyesince haritalara işaretleniyor ve aynı görüntülerin tekrar tekrar üretilmesi özendiriliyor

Kente göç devam ediyor
Köyler boşalıyor
Ülke genelinde kırsal nüfus %22, kentsel nüfus %78
İnsanlık dışı koşullara mahkum mevsimlik işçilerin sayısı artıyor

Çözüm süreci gündemde ve CHP hala kendini solda sanıyor
Fırtınalı bir günün karanlığında diz çöküp elindeki haçı uzatarak tanrıya yakaran güruhu andırıyor Kemalistlerin çırpınışı

Yolsuzluk soruşturmalarının cevabı oldu “Duble yollar” ve Marmaray

Yine “Dış Mihrak”
Her yer paralel!

Ve biz hala her gün ve yeniden yeniden kazılan yolları ve kaldırımları olan bir ucube kentte yaşamaya mecbur olduk

Yüzüncü yıl dönümünde 1915’i anma hazırlığında dünya
Türkiye’de ise gündem çok farklı olacak

İklim değişikliği etkileri sokakta konuşulur oldu nihayet
Otoban kenarlarında çimen ve çiçek
İstanbul’un suyu Melen’den geliyor

GDO’lu ürünler mi daha çok, onkoloji hastaneleri mi?
Siz yine de sigara içmeyin ama

Soma faciası
Yüzlerce madenci öldü
Türkiye Cumhuriyeti ILO’nun 176 sayılı “Madenlerde güvenlik ve sağlık sözleşmesi” maddesini hala imzalamadı

Durmak yok, yola devam

Türkiye'nin üç büyük şehri de dünyanın en hızlı büyüyen metropol ekonomileri arasına girdi
Listede İzmir, İstanbul ve Ankara'yı geride bırakarak dördüncü sırada yerini aldı

Antarktika'daki en büyük buzul olan Pine Island'dan bir parça daha eriyerek koptu

Filistin alev alev
IŞID halifelik ilan etti
'Çözüm süreci' kördüğüm
Kobani'de umut ABD

"Kadayfın altı kızarıncı" ne olacağını nihayet anladık

Cumhuriyetin ikonları birer birer yıkılıyor

Cumartesi anneleri hala bekliyor

Ve Millet Cumhurbaşkanı seçti!

Durmak yok, yola devam

İşsiz kalan bir vinç operatörü Diyarbakır çöplüklerinde ekmeğini kazanma uğraşında
Kars'ta bir köylü yıl boyunca saman için harcadığı parayı ineğini satarak karşılayamadığı için ağlıyor

İnşaatı yarım kalmış beş ve altı numaralı Chernobly reaktörlerinin üzerinde ağaçlar boy atıyor

Rekordan rekora koşuyoruz;
Tutuklu gazeteciler
İnternet yasakları
İnsan hakları ihlalleri
Ve görkemli adalet sarayları

Bütçede aslan payı Cumhurbaşkanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığı'nda

İnşaat Ya Resullulah!
Durmak yok, yola devam

Faşizm diyor dış mihraklar;

Yargıya müdahale
Polis devleti
Ve ek olarak özel güvenlik

Çocuk gelinler ve Kadın cinayetleri
Her yer TOKİ
Eğitimde sünni islam hegemonyası
MİT tırları nereye gidiyor?
HES'ler ve nükleer santraller
Maden ruhsatları havalarda uçuşuyor
İş cinayetleri
Taşeronlaşma
Kuzey ormanları talan ediliyor
Çanakkale'de yeni termik santraller

Taksim kaderini bekliyor

Hedef 2023!

Akıl tutulması

1844 El Yazmalarını yeniden okuyorum:

“... İnsanı (1) doğadan, ve (2) kendinden, kendi etkin işlevlerinden, kendi hayat-etkinliğinden yabancılaştırırken, yabancılaşmış emek, **türü** insana yabancılaştırır...”

Karl Marx – Paris, 1844

Payel Yayınevi, İstanbul – 1975 – Çeviren Murat Belge

İstanbul, Kasım 2014

Emin Altan